

NÓGRÁDI LAPOK

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Közlendők feltételek:
 Egyszeri ára 5 Ft. —
 Fél évre 25 Ft. —
 Évesre 50 Ft. —
 Kézírt betű, csupa a kiadó hivatalban B. Gyarmaton.
 A lap szellemi részére a a nyitására vonatkozó minden költségek a szerkesztőre hárulnak.

Hirdetések díja:
 Öt soros poltár 5 Ft.
 Bélyeg minden hirdetésért 20 kr.
 Nyitólár garancia 20 kr.
 Hirdetéseket felvételre a kiadó. Nagyobb és többes példányok jutalmatlanul elküldetnek.
 Hirdetési pénzek, reklamációk és kérések a kiadóhoz intézendők.

Válasz

Reiser Felsőp ur nyílt levelére.

Mielőtt a dolog érdemében szólnék: szükség egymással megismerkednünk, miután én nem rég telepedtem le köztetek.

En magamtól polgártársra, jogszólvára írtam magam a zsidók ügyébe avatkozni; mert első ifjúságom óta alkalmasan gondoskodtam az a joggyógyulások mellett. Gondosan tanulmányoztam a zsidóügyet, s oly szabad szellemem védelmének azt, hogy kritikámat a kőszavulatókban nyomtam ki, az időben a legszabadabb lap az Napló nem merete befogadni. — Jól emlékszem, hogy Rosenbaum Mór házában egyik értekezésem fölolvastatott alkalmával, néhai Barcseller Már, a mindnyájunk által tisztelt derék hírlós beugró székében tört ki emberi jogaimnak meleg védelmére folytán.

Amor erős meggyőződésben élek, hogy az a népfaj, mely kétszer évszázadosan, elődök a megvétele mellett, kimerve a közhatalmaktól, elmarva csak nem valamennyi nemzetiség pályától, előtérítve még a cséhekkel is, egy feltette magát tartani, hogy joggyógyulások mellett a helyzet urává vált; az a faj, mely aránylag a világnak legjobb tudós és művészi adotts; s mely a kereskedelem, ipar, s legközelebb a gazdaságot terén is oly hamulatossá tudja magát érvényesíteni; a gondolkodó s igazságos ember rokonszerűt teljes mértékben megérdemli. A törvényhozás bölcs intézkedéseitől függ, hogy ezen civilizációs vágyakat nem tápláló népfaj mi előbb rohami kőszavulatók által (ismerek a nagy nemzetiséghez, s elődöké válik a közös házára néve. Kőszavulatókat kiseri a Hornok és Wahrmanok törvényhozói működését. Nem merem van az idő, hogy ezen népfaj kitűnősegei a kormányos is helyet foglalnak, s nagy szolgálatokat teendők az államnak.

Igy gondolkozom én Mózes főszege vallásáról is. Enn az egy istenség hitére alapított vallás, — mely két ezer éves visszontagú kőst fel tudta tartani a zsidókat, mely azelőtt az a keresztény vallásnak, az ő testamentum közös kuttjeje lévén mind kezdődött, — saját léteinek vezényelése mellett nékül hiálly a keresztény vallásokkal, ha zsidóokra ismétlen ezen egyszerű programot: a lényeges dolgokban egyesség, a nem lényegesekben szabadság, és mindenben felebaráti szeretet, s ezzel kaput nyit a jóma haladásnak; mert a világban nincs megállapodás szemében. A haladás, a tökéletesedés szükségén a vallásban ép úgy, mint a világi dolgokban.

Hogy azonban a zsidóság, — ezen nagy szellemi tehetségekkel megáldott faj a maga helyét a társadalomban méltóan elfoglalhassa: arra néve nem elég a joggyógyulások törvény általi kijelentése, sem pedig a gazdaságunk bármely nagy felhalmozottsága: hanem a zsidóság

teljesen a társadalom mellé valója. En a jövő zsidóság sem az Izsák-Építők, a Finkelsteinok paródiásait lakjában képelem magamnak: hanem azon Mózes vallású derék magyar polgár képében, ki büszke rád, hogy a szabad magyar állam polgára; versenyes a legjobb hazafiatlan a polgári kötelességek teljesítésében; és emberül magálly helyét a társadalmi, hely- és törvényhatósági, valamint az országgyűlési termekben egyírás.

De hogy a zsidóság ezen szép jövője nagyobb valószínűséggé váljék: az új nemzedék hazafias kiképzésével kell a nagy munkát elkezdeni; mert a mai nemzedékkel az igéret földére eljutni nem fogunk.

Attérve már most a dolog érdemére: „On azt hiszi, hogy a b. gyarmati zsidóság a maga iskoláépülettel nem fogná átengedni állami iskolának, s mince is a hitközségeknek módjában azt kijavítani s fenntartani; viszont riad az új utca keleti állapotól; vitatja, hogy a magyar nemzetiség a zsidó felekezeti iskolában olggyé épültetik; végre azon meggyőződés: nyilvánítja, hogy a zsidó zsidóság a felekezeti iskolák által legjobban van biztosítva, s ekköz indítványomat elejétől javolja.”

Polgártárs! a marcsall r. kath. lelkészen hitközségek s főleg paptársai nagyon megbotránkoztak, midőn Marcsallban és Csütörban a közös iskolák mellett büszkélkedtek. — Csak most látja be mindenk, hogy a kacsal mérsáros nem oda vágott a bőve nézett. Mind két közeg köztely kivétellel róm. kath. vallású iskolák állván, náluk a létrejött közös iskola lényegében nem egyéb, r. k. iskolának.

B. Gyarmaton a közös iskolát minden hitközségek vissza lépett. Ha most a Mózes vallású hitközség jobban megfontolván a dolgot, a maga célzalmér helyiséget: — a tulajdoni jog fenntartása mellett, — állami elemi iskolának átengedi, mi lesz ennek eredménye? az, hogy ezen iskola legnagyobb részben a zsidóság javára fog szolgálni, s nem kellese felekezeti iskolát fenntartaniok. A profán tudományokat gyermekek az állami iskolában sajátítsák el, a vallásait pedig kedvük szerint épen úgy tanítsák meg, mint jelenleg.

Ha már most meggondoljuk, hogy a zsidóknak nincs egyetlen állér iskolai alapítványuk sem, hanem a tanítói kart a drága tandíjjal tartják, mely tandíj 50 krtól 4 forintig rug föl havonta; és mindennek áldozatot mellett a zsidó tanító valóban pária, s állásán évről évre sincs biztosítva: kérdem, vajlon már csak nagygyi csoportból is nem kívánatos-e, hogy az iskola államivá alakuljon és, melyben a szegények ingyen, a többiek pedig 5 frt. évi tandíjjal vételek föl, s oly rendszeres oktatásban részesüljenek, a mindről addigig városunkban fogalom sem volt!

Mit mondjak a szellemi nyaradgóról? En tisztelen Reiser úr büszke-

gát, melylyel felekezeti iskoláját védi: de nagy tévedésben van, midőn hiszi, hogy a zsidóiskola nemzetiség tekintetében sem hágy hátra valami kívánai valót. En ugy tudom, hogy a kiadó ávodában megmagyarosított gyermekek a zsidóiskolában alfelelt a nyelvet, vagy legalább az accentust, s oly modoros zsidó lesz belőle, ki egy Virágh Gyula művészi utáztása mellett, a közönség mulatógára szolgál. Azaz kell uralm barátom a magyar zsidóknak válnia, a mivé a francia zsidó általuk; t. i. a szomszoly törzs tagjává, ki a zsidóitól legfinljebb templomában kulturbeszédeket meg. Névből s szellemben meg kell magyarosulnia.

Halottam ellenvetésként felhozni, hogy indítványom megvalósulása esetén, az állami iskola a csébe veti helyiséget zsidóiskolának gúnyolattal: az baj, sőt a mennyiben a zsidó zsidóknak többégek csak ugyan zsidókból fogna állami, még igaz is. Am de ezen iskola oly magyar zsidó iskola lenne, melynek a házában nincs párja. Felteszem a köszavulatói minster ér hazafiatlanságról, hogy az állami iskola ezen elhelyezését más csak azon okból is pártolná, hogy városunk legelőrevalóbb népfaját, s zsidóságot megfogna magyarosítani.

Egyébiránt ezen aggodalom — ha már annak nevezük, — alaptalan; mert ha az állami elemi iskola lesz a legjobb: az lesz a leglátogatottabb is. Nyitva áll az iskola faj a valláskülönbség nélkül mindenkinek. Az előzetes ember menjen el mellette. Majd belőlr, ha az csak megőrök. Az előzetesnek tömjözenni nem szabad. Azt gyökereitől ki kell irtani.

A tanfelügyelő úr barátai még ezen is aggodnak, hogy ezen elhelyezés által a drága pénzes felállított állami iskola-épületnek föléleg volt fogná kiderülni. Képtelen beszéd. Hiszen ha az állami iskola számára a felekezettek nem akarták épületeiket átengedni, a felekezeti iskolák pedig a törvény szabályainak meg nem feleltek, s az állami iskola szükségbe beállott: csak kellett alkalmas épületről is gondoskodni. — Ha azonban most a zsidóság saját költségén épületet átenged, s miközti kimutattam, a városban is tantereim szolgálna elemi oktatásra: nem a jónak és követelménye-e, hogy az állami iskola mind a fé-, mind a lényegzavendékek számára, polgári iskolának engedjenek át? Én miután az állam-épület egy pár évig olggyégek polgári iskolának, mert az első évben csak az első osztályok nyilnak meg, s így az építkezés szükségé csak később fogna beállni: kérdem nem volna-e okosabb a fenálló épületet saját telken megbővíteni, s a telek vásárlására ránt összeget építkezésre fordítani, mint valami költséget új építkezésen törni fejtenek aköz, midőn a nemzeti indítást saját alapítványának ily csébe fordítás ellen előre is tiltakozott! A sz a lény iskolában közös leendő a tanári kar, késsel fogható, hogy az iskoláknak legelőszerebb együtt maradjunk.

Igaz, hogy a zsidó iskola-épület részben a hitközség, más részben pedig a temetkezési egyesület tulajdona: de az is igaz, hogy az egyesület a hamalatos örök időre átengedni egy arany bérlettel mellett a hitközségnek. De ugyan ki fogná feltenni az okos és mérsáit népfajról, hogy a kiadóknak alkalmas kőst késsel meg ne ragadná? Is még vallásos tekintetek sem forognak föl; mert a vallás tanításában semki sem gátolná a hitközséget.

A kijavítás és fenntartás feladatát sem érdemel azon terhekhez képest, melyeket a zsidók jelenleg viselnek a tandíjak által. É miást nem járhatnak a keresztény gyermekek a zsidó iskolába, még ha kedvük volna is.

As új utca keleti állapotán lehet segíteni. A városi tanács, mely által a zsidó letelepített, megcsinál az iskola előtt. Tanács befizetése s tisztán tartani az utcát, s nem lesz ok panaszra.

Hogy a zsidóság a felekezeti iskolák által lenne leginkább biztosítva: erre megjegyzem, hogy az a jó felekezeti iskolák ép úgy előmozdítják, mint a jó közös iskolák; s iha mindkét részben iskolában gondos megápolattik a vallás, a profán tudományok pedig a törvény rendelkezéshez képest adnak elő. — Az igazán abban áll, hogy jó felekezeti iskolák mellett föléleg a közös iskola; valamint jó közös iskolák mellett nincs felekezeti iskolákra szükség. A lelkes urak, — kik oly nagy szavakat és kőszavulatókat ölten, — legjobban teljesítik papi kötelességeiket, ha a közös iskolában saját biveik lelkijelentése utának a vallásában. Emeljék ki saját vallásuk előnyeit: de ne ósárolják mások vallását; ne szörjék el a szeretetlenség magvát.

És most bécort vannak az olvasó közönségül az iskolagyre vonatkozólag, — bocsánatot kérve, hogy ezen tisztán b. gyarmati ügygyal oly igen kifárasztottam.

Bodszár István.

Tájékoztás mezőgazdaságunk felett.

I.
A „Nógrádi Lapok” (i. a 43. számában Bodszár István arról egy kőszavulatót megíly című elbeszélés: „a visszontagot elfelejtettek” melyben elbeszélte István úr, hogy az ország kiseréséből kivételesen visszontagot miközti lehet be a természet világyakat, s tanak itakra a néhány évtized óta virágzó rőszégeket, s azt ajánlja, hogy a visszontagot mind előbb elfelejtettnek s elfelejtettnek.
Már most egyetlen felhozott indok előadó ura, hogy ezen baj orvoslására helyes gondoskodni, és még ezen kőszavulatót igen fontos okok kivételét azt, hogy csak bajok még nem kősz, elejté vani ugy gondolnak, mert ezeken két talántra emlékezők kősz bajok igen nagy következményeket vonnak maguk után, azért egy hiszem, hogy a kőszagynak jó megálatatottak az állat, be a tárgya visszontagot elbeszélte mind (ezben elmondját.
A ki kiseri kősz megálatatott rőszagynak s tanácsotnyak más országok

gazdaságunk teremtés, a különböző é.
gyelmelem előlvasma Dapry László (ly című
munkáját: „talajkimerítés befolyása az ál-
lamok életére“ a megmondja azt, hogy ha-
sonló jékek mindig hasonló eredményeket
vonnak magok után; lehetetlen hogy ózsas
hatal megőrzésünk jövője feletti „aggo-
dalmaim teljesen elnyomhassa.

Csakly tabetátum szerint tehát én is
bátorodom igybe vezi szerkesztés ár en-
goddlyát, hogy a jelszett tárgyahtal németel-
met, — a menyire egy vidéki lap csak for-
mogogodi, — kisse tisztossem elődohassa.

A gazdaságunk három fő ágá van,
a. m.: gazdasági növények ter-
melése, haromzónásítás és er-
dőzet. E három társzék együt képesük
azon aszokháromzónás, melyek egymást köl-
csönösen gyámolítják s bármelyik hiányoz-
sók a három kbsál, a megőrzésüknek
bonyaltalan kell. Igazolja ezt a természet-
tan s történelem és a statisztika.

A gazdasági növények termelése csak
ott lehet állandó virágú, s bol jó mive-
lés mellett elegendő trágyával lehet vissza-
pótolni a föld időnként fogyatkozó termé-
ségeit. Sok trágyára nálunk csak egy lehet
mert tanzi, ha a lehető legnagyobb barom-
nyasztás teszi. Haromzónászat pedig
nem lehet sikerrel folytatni ott, bol a rét-
ségek, a lapályok folytonos beiszapolása ál-
tal ténkre tételtek, s bol a vízmosások, s
néhány elnyi mély árkok miatt a nagyobb
állatok, — lovak és szarvasmarhák legelő-
tése is lehetetlen lesz. Ezeket kívül a
hadomány kényszerbenállással bobizonyít-
totta már azt, hogy az ardségek a termé-
ségeit háttartásában nagy szerepet játsza-
nak nem csak az állat, hogy tiszol, épület-
és szerkezetek adnak, hanem főleg az állat,
hogy az eső és haromképződést elősegítik,
a hőmérséklet hidegről melegre, és meg-
fordítva, megről hidegre hirteleni válto-
sátat mérsékel, egy szóval a clima jószágát
fontosítja.

Ha tehát valamely vidéken az erdsé-
gek régtől kint vannak, s az által a hő-
mérséklet a légnyomás hullámzásának szabad
tér nyitották, a vízmosásokból beiszapol-
táségek természeténél fogva a barom-
nyasztás a lehető lehető legkisebb számára
lemezeltetván, kevés trágya jut a mind-
kébb sorányodó szántóföldekre: ott a mező-
gazdaságunk bonyaltalan kell s hogy ez
valószággal így van, azt a történelem és
statisztika kétségbevonhatlanul igazolják, mint
az csak a következő néhány példából is vi-
lágon kiténik:

A hajdan gazdaság termő Palestina
mely az ó szövetségi iratokban téjjel és

mémmel folyó kánaáonak nevezték, most az
utolsó egyhangú állítása szerint termel-
tel, Jeruzsálem és Sichen között 18 óra já-
rányira körékről mindentől termékelles
kopár síratag.

Babiloniában Herodot tanúsága
szerint a boja gabonatermés 300 magot
adtak s most azon egykor oly termékeny
tartomány egészen kietlen és minden
bölcség és szállás nélkül, kizárást pusztas-
ság. (Lásd Akadémiai értesítő 1863. 417.
és 419 lap.)

A hajdan oly kies és termékeny G.
ögország legelő volt Európában, mely
gabonatermelés a virágú magas fokára
emelte, s már Plutarch idejében a kimerít-
és észrevehető volt, most pedig az erdső a
nép fanatizmusa miatt kipurultva, a forrás-
ok kiapadva, a népesség megfogyatkozva,
földjének csak 1 heted részét műveltek, s
nem hogy kivételre termelhetne, de az ottani
gyér népesség számára szükséges gabona 2
harmad részét is alig képes termelni s a
szükséglet 1 harmad részét külföldről kény-
telen bevezetni s drágábban kell megfizet-
nie, mint a hogy Angliában kell a gabona.
(Lásd: talajkimerítés befolyása az államok
életére 14. lap.)

A szelíd éghajlatú Olaszország déli ré-
szében, hol a csitrom, narancs és füge
szabad ég alatt nőnek, — a régi Latium
egyike volt a termékenységéről mesés hírű
földeknek s már Krisztus születése ideje
körül a történetírók egyező állításai szerint
annyira kimerült, hogy a gyakran ismétlődő
éhség enyhítésére Augustus, Tiberius, Clau-
dius császárok kénytelenek voltak külföldről
szállítani a gabonát, hogy a lakosságot az
éhségtől megmenték.

Ugyan sőtét képet látunk a szorocsiellen
Spanyolországban is. A régi törté-
netírók Livius és Strabo egyhangúlag magab-
talják Hispaniának kimeríthetőségét, s
a százaszoros magot hozt Andalusit a mely
bőven szolgáltatta Rómának a gabonát. És
már a 14-ik és 15-ik században annyira ki-
merült, hogy a királyok széküresnek látták
megültatni a földetnek folyását szántóföldül
használatát és a szarvas marha-kivitelét, de
már késő volt. Most már oda jutott Rómának
ezen egykor oly gazdaság gabonára, hogy:
„a cataloniai mezők csak minden második,
s andalusiai pedig csak minden harmadik
évről adnak arást, s az összes területnek
csak egyhated része művelésre érdemes. Gra-
nadaóban a rómaiak idejében minden egy-
napmértőföldre 4348 félt csett, míg a század
előjén (az angol Statistical köz. szerint) csak
84. s az egész Spanyolország most nem csak

politikai tekintetben szorocsiellen, hanem
gazdasági tekintetben is kimerült, szorocsi.

Hogy mind ezen felhozot és még igen
számos felhozható példákban rajzolt és raj-
szoltat olaszgönyvedet nem a pusztító véres
háború, hanem a hibás földművelés által elő-
idézett talajkimerítés okozta, azt eléggé
igazolja az, hogy a francia forradalomban
1798-tól 1815-ig lefogalt véres harcokban
több mint 3 millió felöltött férfi, a Venetói pol-
gárháborúban pedig szinte 1 millió ember
hullott el, mégis néhány év után több volt
már a lakosság, mint a forradalom előtt. De
ha szemóra emlékeztel nem olvashatunk, idéz-
hetünk erre példát közelről is. Sőt a
spanyolozásig folytonos forogásoknak is
valószínűleg épen abban van fő forrása, hogy
az elszegényedett nép az igaztótól kapott
szolidér kész fogyvert fogni polgáraitól
ellen.

A fentebbi példákhoz a régi időkől csak
azt hoztuk még fel, hogy a hajdan oly ter-
mékeny kisázsiai és afrikai parttartományok
és most már kopár kietlenek. A sardisai és
sielliai mezők hírel is alig bírnak a régi
dicőségnek. Előbb a talaj merült ki a ró-
maiaktól jól fizetett, s ezért reményorve
termelt gabona folytonos kivitelé által, s
míg az a talaj kimerülés miatt a nép el-
szegényedett, akkor azon országok politikai
függetlensége is elveszett, a szép országok
gyarmatokká változtak, s a lakóikból az előbb
jó fizető urak szuburgá lettek, mert csak
azon ország képes politikai függetlenséget
állandóan meg tartani, melyben a nép eléggé
vagyonos arra, hogy függetlenségét a minden-
napli kenyérért áruba bocsátani nem köp-
telen.

Vessünk csak egy pillantást a világhódító
Róma történetére, s megijtjük hogy Róma
bukása ott kezdődött, midőn a szorocsiellen
tartományok talaja kimerülve, beállott a
kenyérhiány, s a nép nyomorban anyhiteni
kivételén Scipio és a nemes loikus Grachusok
behörtök a gabonaszállást a megszorított pol-
gárok számára évenként 60—60 modiot (a
mi mértéknek szerint 830 vámfontot) adva
fogták. De ezen jótéteményben részesülni
kivántó ezuma már Julius Caesar alatt
350,000-rol hógott, s így egy tömegnek létele
függött az államvagysis inkább az állam ha-
talmasainak kegyelme, s az államtólól füg-
gésével a szorocsiellen, erő és szűret helyeit,
a munkáltság szűltécseső mászó gyöngyöset,
szolgátság űzés és az erkölcse elkorcsos-
lásának minden nódokmagi foglaltak helyet
a római népekt. Mi természetesebb minthogy
a jobbrészeket, a kik csak tehetők, jobb
házat szerettek, más tartományokba költöz-
kedtek, s odabagyták Rómát, mint a pat-

kányok a silyedő hajót így hanyatlott le
a hajdan oly hatalmas Róma napja.

A fentebbi tétele igazolására a jobb idő-
ből is lássunk egy példát. Az északamerikai
együttállamok csak a utóbbi egy pár
század alatt kezdnek a bevándorlók által
megszepedelőtti, kik az ottani közér talaja
öserdőkét ki írtván, gabonatermeléssel igy-
keztek a kimeríthetőségűlt gazdaság ter-
mését hi használni, mely több évtizedesek
keresztül ucsés nagyágu termékekkel jutal-
mazta a termelőket, s a gazdaság termést ott
helyben elődai nem tudva hajókra rakták,
s a nagy mennyiségben szállították Euro-
pába, hogy a nyugateurópai gabona piacokat
előszüntözték vele, s az itteni gabona árát te-
mésesen le nyomták, s mi (a mint a magyar
gazdák emlékezhetnek is rá) a magyar or-
szág bura árakra is káros visszahatással volt.
De az amerikai búzatermelés, a statisztika
tanúsága szerint, — csak egy hitonyos ideig
volt emelkedőben, s a utóbbi években, —
daczára annak hogy a népesség, a termelő
erők folytonosan szaporodnak, — mégis a
Washingtoni congressusban hivatalosan elő-
terjesztett adatok szerint, az Egyesült ál-
lamok államában a búzatermés már 1850-ben
is felégyelőt, a burgonya pedig egy har-
madad adott kevesebb termést, mint még
csak 1840-ben — tehát csak 10 évvel is ez
előtt. És hogy ezen csökkentés a termékek
nem csak ideiglenes haj, hanem évről évről
fokozatosan előrehaladó vezetély, mutatja
ezen bitoles kimutatás: Az egyesült álla-
mokban termelt búza 1859-ben 175 és két
tized millió bucsel (egy bucsel a mi mérté-
künk szerint 42 (cse) 1863-ban 173 mil-
lió, 1864-ben 160 millió, 1865-ben 148 mil-
lió, 1866-ban 149 millió bucsellal apadt
a búzatermés, s non cauda ha Dr. Clay
alabamai követ a congressusban ezen szav-
akra fakadt: *a föld, mely még egy-két-
három nem lépte át, már le az elcsúszás és ha-
nyatlás borúsáit hordja hódoként* (Lásd:
talajkimerítés 46. lap.) Jostan pedig azt
mondja Amerika egy részéről: „azon lapály,
melyet a Szentlőrinc folyam öntöz, s mely
Montreal közelében tágas síkmező terül el
ez előtt mintegy élektársuraja volt Ameriká-
nak. Annyi búzát termelt, hogy évenként
elsohat ki is vittek: ma már saját lakosainak
élelvi szükségét sem fedezheti, a nélkül
hogy népessége szaporodott volna. Alsó Ca-
nadaól majd egészen ellent a búza, s ho-
lyébe a zab és burgonya lépött, s a mi jo-
leuleg fő tápláléka a földműves osztálynak.
A gabonatermés évről évre fejlődő hódok
nyagotra.“ (Lásd Gyakorlati mezőgazda 1873
405. lap)

Népdal

Szöke kis lány kökény ázsám galambom,
Nézz szemembe, nem bánod meg, ha mondod,
Tekints rém, szöke sűrű kedvesem!
Ujra mondod, nem bánod meg sohasem.

Úgy szeretlek, mint harmat a virágot,
Érted adom ezt az egész világot,
Gyönyg termeted, hó kebelod két szemed
Már egészen megzavarta eszemet!

Szerem to is szép angyalom viólam,
Szerem engem kökény szemű kis leány,
Ha nem szeretsz; s a bubánat etemet...
Akkor fogsz majd megírniat engemet...

Csokolat tehát ajakamra még hamis,
Ne sűrűdji be egész világ látsja is!
Hisz mi vagyunk egymásnak a világa...
Egy boldogság két lélel sőt virága...

Jöjj én borsám, hisz oly rövid az élet
Hadd öltsen azt boldogságban terled!...
Egy év is arra vagyok s egy világon!
Tégy boldogság egyetlen egy virágon!...
H— Károly

Touristai uti karczok

Becstől Májlandig és vissza.
(Még Gmunden, Ebensee, Ischl, Salsburg.)

II.

Ott hagytam el minap, ahol a derék
gmundenvidéki polgár, a Traunstaben, a pi-
pájából jó nyagot húzott, és azon értékes
tanácsot adó nekünk, miszerint Salsburgba

ha egyebet nem is, de a nagy kállyhat el-
ne mulasztok megcsinálni. Egyet azonban nem
említett, mert már kifogytam volt a papi-
rumból, holott az szintén igen hecos jog-
életi adat, amivel benutultam ami végül
bizalom barátunk megismerését, s amit
most, midőn nálunk a törvényelcsiszolók
napri rodon vannak, elhalgaltatni hasznat-
lanúságnak tartanám; és pedig abból áll,
hogy a pontosan elszorolva: hány bold
földje, mennyi kaszavágó rétje, hány darab
marhája, s mennyit érő egyéb lábas és
lábasban jószág van, ami csakugyan egy
első rangú telkes gazdasági helyzetének
számvetését tünteti előnkbe, végre azaz
is dicakvék (amin egykissé több udvaras-
ságadás mellett talán kezdenie kellett
volna) hogy neki bizony van egy takaros
kis fölelegécskéje, akivel noncsak papi-
álás de házassági szerződés előnye is kötik
össze, és pedig (s itt nagyon felhívom a
tisztelt codificátor orak figyelmét) hogy
ezen előnyök legtöbbike abból áll, miszerint
a lapálytól minden napra egy forintot bus,
de csak egy és akkor, ha jól viseli magát,
azaz ha nem az ipának, sem a menyecské-
nek nincs ellene kifogás, mert ellenkezé-
seetben a forint azonnal megvonták s ma-
kassal kintarad mindaddig, míg a napidijas
háztartás ar conditáját ímet a két hat-
lombról ellenőrt barometruma szerint nem
állítja helyre. Oh Solon, oh Lyeurg, hová
szépl! a ti világra szóló törvényhatalis bolcs
emlétek a gmundeni pátriarchalis elintézés
csügött!... Ily kedélyes és épületes társal-
gás közbe nem cauda ha alig voltunk észre,

hogy már Ebensee felé járunk, ahol is a
készen váró omnibusok egyikébe beülvén,
csigaléptekkel haladánk az eléggé noalmas
és egyhangú keskeny völgyön végig, s vá-
gyunk és kirándománunk egyik főbb cél-
pontja a világhíres jutott Ischl felé, mely jó
úttalással Ebenseeől csak egy órányira fok-
szik ugyan, s kibizott lovalt és ösmagát
kímélő és statiónként megaharakoló vnekos
kocsiának diligentiája mellett azonban épen
két annyi időbe került oda érkezésünk.
Igaz hogy a hőmérséklet 30 fokot muta-
tott, hideg ellen tehát nem panarkodhatunk.
Ez volt július 14-én. Déljában értünk oda,
s letévén holminkat egy vendéglő díszes
éttermében, hol egyik utitársbarátom egy
szermiud pautalonjait egyikét is leordé-
mágról, egy hogy csak épen két caleçon
maradt már rajta, kimentünk a híres für-
dőhely felől tájékozni tartani, s midőn
erre a halvásihagy mint legmagasabb pont
legészlerűbbnek mutatkozik, innen néztük
körül a valóban szép, erdőn, berkes, ligetes
és számos vízállalé ékeskedő panoráma föl-
löt. Ebből után megtekintők a sűrűdülő-
leket körül és belől, ezek közt azt is,
melyben a magyar királyud szokott fürdői,
díszes, de épen nem fényűzéssel fölsereli,
s a margitárgeti pompás mártíry vedu-
cek mögötti mezes elmaradó cabinátjével;
asztán a söfűzdeket, s néhány díszesebb vil-
lát. Némi élénkséget kölcsönzött a vendé-
gekkel közlomben ekkor épen nem bővel-
kedő városnak egy mozzanat, hogy az nap
vára odaérkezendő a német császár és Bis-
mark herceg, aki ottlen csak kevesek az

előtt lón a legnagyobb merénylét ölkövetre.
A királyi pavilonnak, melyben ekkor a
kir. család jelen vala, csak felső részét lát-
hattuk a kalváriai magaslétről, midőn a
fölből részek az épületek körül lerő sűrű
park által vannak elődve. Estefelé, haza
Ebenseeig, ismétlődék a mulatságos utazás,
a kiközömben azonban kárpótolva valánk az
által, hogy közelből láthatánk egy csinos
sogár, egyszerűen díszített fiatal embert, aki
nem más volt mint Rudolf koronaherceg s
ki Gmundenből érkező nővérét Gizella her-
cegnőt és sógorát Lipót herceget jött a
Traunot partjára bevárni. — 7—8 óra közt
értünk vissza Gmundenbe, s itt ímet egy
érezők magunkat, mintha még legalább egy
két hétig itt kellene maradnunk. A sőtá-
nyon több magyar hangot is hallánk, ami
idegen országban a fölök köztörösen jól
csik. Ugyanitt történt velünk, hogy midőn
egy a tóparti sétányon előllyeszt szunkla
körül letelepedve füstöt verénk, s a nap
nap láttatuk fölből észreveletlenek szokott
hangos modorunkban tárgyulók, egyszer
csak egy civilbe öltözött, de katonás ki-
zéses martialis alak közelit felénk és nyá-
jában közönlve, azon minket nagyon meg-
tisztelő véleményének ad kifejezést, hogy
nem csalódik ugymond ha benutunk bárm
magyar országok képviselőit üdvözölné, hos-
zátevéen hogy ő is magyar egy alnt született
(Sopronmegyében), katona volt, de már
ugyalmatátá magát, és — azó ami szó —
megvallja, hogy fölettebb kiváncsi a poli-
tikai világ állásáról magyar emberek né-
zetét hallani. Megmondunk neki, hogy naj-

Még több példát is lehetne felhozni a fentibbi tétel igazolására, de talán már is vissza áltem a csiros olvasó türelmével a től kel tartanom, hogy ha az igénytelen eorok egy asigoru bíráló kszoihs jutnak, azt fogja mondani: asogony falusi gasda mit veszdöl te is ily ormag-világra szdöl dögokkal, elég nekod Kiskocord, Nagyko-cord.) En azonban egy vélekedem, hogy ha az utdök kárhozató iselötét kérdemselni nem akarják; nagyon is itt az ideje, hogy csekröl komolyan gondolkoszuok, s mivel megszoktuk az elmékdöd okoskodásokra nem sokat adni, beazulcsuk a megcsafolhatatlan tényeket, melyekből a követkötéseket per analogiam könnyen levonhatja minden gondolkosni szerető ember.

(Folyt. köv.)

Orszeg Mátias.

Az írói tulajdonról.

Írta:

(Folytatás.)

De még egy másik érvel is harcra veszt az utányomók védelmére. A szerző — ugymond — a végeit becseálja kére müvét, hogy az állandóan fenntartassék. Már pedig bizonyosabban éreitek el eszu azandéka, ha kivitele a nagy közsözégre bizatik, mint ha az csak egyeseeknek a szerző jogutdalaioak feladata, kiket külö-föle indokok rábirhatnak, hogy a müvet többé ne nyomassák. Az írónak ezen célzástát nem tagadjuk, de szintoly alaposan fölteszük azt is, hogy ama veszdlyt előre látra, csösztatának érteletét fölfüggesztö feltétként ki fogja ilteni, midön jogait másokra átruházza. Ha ez megtörtén, mindig a bizonyos egyénet, nem pedig a közsözéget illeti a föltét teljesítése, és csak ha ez bizonyos meghatározott időn belöl elfuulastaná köteleességét, veszteti el a kizárólagos kiadási jogot a közsözég javára. Ha pedig

a szerző ilyen feltét nélkül engedte át a tulajdonát, akkor a jogutdó teazására, belátására hita, meg akar-e csösztatának fölelni vagy nem? Saitogytó nem létezőek tekintendö az említett föltét, midön az írói tulajdon ab intecatót szörmaszik át, és mindkét esetben mint abszolút tulajdon kizöcsözi a közsözéget.

Mások — köztük egy ideig H. József is — azon haszon kedvéért, mely belöle az emberiségre háramlik, vételek ifrendölnek az utányomást. Az utányomó — hozák fel — csak a nyomtatás költségét, nem pedig mint a író a befektetett pénz, idő és munkatökét, vagy mint a kiadó a tisztelödijt is kénytelen lévön magának beszámítani, soha!t olcsóbbban szöglaltathatja a könyve ket, egy hogy a korébbé vagyosos oszál-lyok is hozzájárk ferhetnek, minek követ-kerésében az alsóbb rétegekben is elörjöz a müveltség. Azonban miután a jcsonták legnagyobb ellenége ez esetben nem restelo azokat „fluis socialist media“ elvét kö-velet, midön megfulejtkezett, hogy az állam, melynek rendeltetése a jog biztosítása, nem hanyhat szemet az utányomásra, bárha ez képea volna még a legutolsó falut is At-béndé változtatni: nem gondolta meg, mi-zerint az utányomás az irodalom élet-életét metarsón el ölelézése ép az ellenkezőt fogja szölni. Mert ki less hajlandó az írónak tisztelödijt fizetni, söt ki fog vállalkozni valamely más kiadással, midön előre is tudhatja, hogy az utányomók megfosztandják költökezdési és fáradsága jutalmától, vagy midön épen attól tarthat, ha hokas érvényesbe sodortatik? A már megjel-ent müvek nagyobb olcsósága minden kétség nélkül el fog érotni, de az irodalomnak sör fog asatni, a gyarapittatni öhajotit föl-világosodás faklyái tápanyag hiányában lassasokint homályosodni fognak és végre egészen kialudni, mert ily körülmények kö-zött legfölsőbb a dugszázadok foglalkozhat-nak még az irodalommal mint nobilia pas-sióval.

Némelyek, kik az utányomás véresen következeményeit állítják — mint Matleko-vis — a könyveknek általa előhozott olcsóságot azáltal javallják előrendölnek, hogy az állam váltas magához a szerzők kizáró-lyagos jogait, és engedje azután át a közsöz-égnek. Azonban kényaszarváltóság a legna-gyobb szarolás lenne, mert milyen jogrend volna az, mely mindenki tulajdonát oltal-mazzná az erőszak ellen, és az írótak, ne-mük leguagyobb jölvöit, kiknek szellemi szabadságunkat, helyesebb gondolkodásun-kat, emberiebb érzésünket, polgári, társad-almi, söt anyagi jobb helyzetünknek sem

kis részét közsözöjük, megtámadná ezen ig-lyazatobb jogban és megfosztaná az az iróni szabád vesdolkozástól. Amde a szerződés utján csakbeszöndö váltásig kétrejötöl igu kétes, megtörténhetvön, hogy vagy az író, vagy az állam nem akarja elfogadni a föl-tételeket, és az utóbbi védelni tartosván a tulajdonát, azontul is kénytelen less föl-lamoznia az utányomást. Ha pedig mint ki-sajátítás megvéll engedhetni magának az állam a kényaszarváltóság, vagy kisebödijt fog fizetni az írónak, mint alku melletti yerhetettek volna, kik akkor károsodón, vinnaz fognak vonulni az irodalomtól, vagy pedig egyenlöt avval, melyet a forgalmi egyezkedés léteeltene. Azonban a két utóbbi esetben is, midön a szerző legalább érteki-leg nem rövidített meg, ha meggondol-ják, hogy az irodalmi termékek nagy száma mellett mily roppant öszegöket emésztene fel csak a kiadási maga, a hivatalnokok mekkora hada kívántatnék annak keresztülvitelére: ki fog itóni, mi-zerint a reményelt haszon illosorius, mi szerint sokkal többet tenné azon magas adó, melyet a végeit a polgárookra ki kellene vetni, mint a mennyivel a könyvek a foko-zott verseny következtében olcsóbbakká len-nének. Mert az olcsóságunk a leguagyobb verseny mellett is vanunk hátárál, melyo-ken a kiadók üzletök veszdlyszetése nélkül tal nem mehoznak és azt? hogy nem a kiadó, hanem az állam honorálja az írói, csak egy megérezjük a tisztelödijt, — mégpedig akár megvesztük a müvet, akár nem, miután a kiadó teite volna azt, csap-pan azon különbséggel, hogy azon felül még egy legio tisztelödöt is kellene tar-tanunk.

Mintán az utányomás jogsértö termé-zeit behisönyvitottuk és az annak megog-gedése vagy itrésse melletti felhozott ér-veket megcsafolták: vesszünk egy pillantást azon intekedésekre, melyok a külföldi törvényhozások részéről, jölesül pedig ha-zánkban annak megkötelésére tötöttek. Míg aszjó nem létezik, az írói tisztelödijt sem voltak ismeretesek: a szerzőnek tehát nem vala más célzása, midön az írói pályára lépett, mint gondolatait ismeretelt, tapaszta-lalatt a közsözéggel kölesni, hogy azt föl-világosítsa vagy gyönyörködtesse és magá-nak hírnevet szerezzen. Mintán pedig ezen célzástát csak egy érhötte el, ha munkája minden több példányban másolatott le, nem-csak hogy nem tisztot a müvek bárki általi többeszdése, hanem pl. az egyház által ömely szerzeteknek kölesésévé is tötöttek és a páriál egyetem 1832 azt rend-elt, hogy minden oltani könyvkereskedö

tartozik a nála találtatö köztiratok lemdö-lyását mindenkinék megengedni, ki nála a mü értéket birtosító kézi szölogot less le. A könyvnyomatás felalálása azonban egészen megváltoztatta a dolgok állását. Az esze-szeres sokasítás könnyű és olcsó volta má-ltelt telemes hasznokat felöve müvek kiad-ásából tánti, s ezek elnyerésére mívesen fi-szettek a kiadók az írónak tisztelödijt. Azonban a kecsgetetö nyereség az emberi hasznosulásnak is ellenalíthatatlan csöblök-ására szöglált. Mi sem vala könnyebb, mint a kiadó hasznokat utányomás által ma-gához vonni, s mi sem bizonyosabb, mintán az utányomó nem fizetvön tisztelödijt, olcsóbban adhatá a könyveket, mint a jog-ösítö kiadók. Hiába fordultak az stöbbiek a törvényhozókhoz segélyért, sem a római, sem az akkori ömelyi jog nem tartalma-sott az utányomárt itöl szabályokat. Hogy tehát mégis elégtételt szöglaltathassék a szerzőeknek, az akkortólban virágokunkat élö kiváltadgok öllanzszerezhöz folyamodtak a hatóságok. Legelőször teite az a valen-czei tanács, mely 1469. Spiler János könyv-nyomatási mesternék szabadsalmat adott ipar-ágának oltani kizöcsöztöl itására. Német-országban legregibb ilyenön kiváltás azon kettö 1490 Henrik bamburgi püspök a bam-borgi műdekönyv és 1601 I. Mikas oszár Úrosvita tudós apáca müveinek nyomtatá-sára engedött. A császári kiváltadgok kö-lömbösen keresettek voltak, mivel az egész birodalomban bírának örványtel. Más ál-lamokbeli szabadsalmak csak a XVI. század első évtizedén tal fordultak elő.

(Folyt. köv.)

Politikai szemle.

Rövid ülésekben jelenkezett a mult hétén csak a törvényhozás a nyíltánság előtt, de a pénzügyi és adóbizottságok még mindig tanácskoztek, s akad még továbbra is elég dolgok.

Nov. 23-án volt a képviselöbörök hoz-maszó érdemlegesé ülése, a förendház által több törvényjavaslalon tett módosítás miatt. A választási törvényjavaslata névsé meg-örbítvön a két ház közt az egyetértés a fö-rendek módosítása szerint. Elfogadták az erdélyi eszeszura tett módosítást is, melyről azonban Tiszá Kálmán hevesen fölcsödt a förendek ellen, mint kiknek intésménye már elavult, s kik a magyar nemzetiség érde-keivel argumentáltak ugyan, de ök oltion, csaljákéink körében épen nem magyarok.

Az öszszeférholtsági törvényjavaslalt egyik pontja még mindig vitás maradt. Es vinnaz fog emeni a förendekhez, hol alkul-masint viszonyoni fogják a képviselöbörök azon előszékeny tötött, mely az ö többféle módosításnak elfogadásánál nyíltánsul, habár nem valami nagy kedvvel.

A förendház nov. 17-iki üléseben az ügyvéti rendtartáson tett módosításokat tárg-yalta, s hozzá járult a képviselöbörök szö-vegéséhez. Hozzászölt felcsödlök voltak a 76-ik pontnál, mely a fegyelmi bírószö-ghról szöli. A képviselöbörök az ügyvédek föl-telt bírószöget az ügyvédi karból kívánják öszszesökötni; a förendek ezt a mulkör egy módosították, hogy kir. bír. k is fölvetesse-mek a testületbe. A többség azonban most lamondott a módosítástól, s hozzá járult a képviselöbörök által megállapított szöveghez.

— Franciaországban a nemzetgyölés megnyitásának közeledtével ismét élönlöb-kesednek válni a francia pártok mozgalmái. A balkecséppárt volt élönlök, Christophe képvölés az általános politikai helyszötröl nyílt levelet tett közzé, mely egyezsmind válszól szöglált Louis Blanc egy levélre. E radikális képvölés ugyanúgy nemréd föl-hírást itéztelt a balkecséphez, hogy ne ösz-rogos az alkotmányörvények megszarvált-ását, hanem tisztán a jelenlegi nemzetgyölés fölcsödlését tartas szem előtt. Christophe ellenkezö álláspontot foglalt el; s kijelenté, hogy „A balkecsépe s fönlöbök köztársasággal nincs megelégedve, s törvényes köztársasá-got akar, de békölesétségéböl rá fog szar-vaszati a köztársasággal szervezett septen-náriusra, de ha es nem áll[ítatik] föl, a nem-szetgyölés fölcsödlését fogja követelni.“ E nyíltkozatot a jobbkecsépe tagjai is nagy öltöszörmöl fogadják s azt hiszik, hogy

nos miszerint állásunkat illetöleg, ráuk öveve bizölög föltervést el nem fogadhat-juk, mert ami társunk egyike csak ügyvéd, kettöje pedig csak megyei eszeryi tisztelö. Az idegen ur azonban ezert is meg-volt elégedve, s miüket igaz magyaros bar-átársággal tö-nek szödlitvön a közbö-közös magyar szavakat is regyitvön, nagy meg-nyugvásúra birtosított, hogy Magyarokban semmire sem gondolnak ez időszörint kö-vecsébe, mint forradalomra, s hogy ha van egyépbé ember aki talán ily ábrándok után szödrög, ez mint kivétel csak eröitü a kö-zérölt ellenkezö áramlatának regulájái. Névszörint is megkellett megunkat nevez-nünk, miért viszont tudatá velünk, hogy ö meg B. Kronenberg, nyugalmazott tábornök a közbö hadszöregéböl. Így minzt jó barátok váltunk el egymástól, hogy valószönlök soha ne lássuk többé egymás: az életben, s csak azt jögyzem öög meg, hogy a cim-zett ur kiléte előttünk késöbb mások állal is igazolva löe.

15-én a reggeli vonattal ismét Lambach (nem mint a mult szömbön rajtöbörökben áll Lambach) felé kelvön visszatértünk, hogy a Salzburg felö vör pontra jössünk, mintán ez, Ausztrián keresztül való önlök-ny a bajor határig regpöntjüt képezte, egy emlékszem hogy a moszdny repülö haladás körében löitötek felöl egyik jelenteg szömlökkel, aszölitö kiváltólag gaszdárral foglalkozott barátömböz ilyenforma reflexiókban írtam meg észöleteimet B. Gyarmatra: „keresztülmenvön egész Felső és Alsó Ausztrián, mielőtt öekem a jó sör, iz-

letes virsli, és schinkenbröd mellett a jobbra-batra terölö vidék megégyölése és touristai programom egyik lényeges cökkét képezi, röviden csak önyit mondok, hogy Bécsöl Szögmunden illetöleg Salzburgig, ögy ahogy most áll, természet alatt, az egész táj haso-lyt egy oty, végülásküldára szööt öriás bir-keplödányhoz, mely nemcsak a természet jövöltéböl rá öött szörmézzel, de a müvés-zet és szakértelmel által külbön készített gaszdá helyembundával is van föle begyölöl körmo végeig botakarva. A két egész tartományban, ameddig a szözü téli, nincs egy arasznyi tér, mely nemcsak hogy in-productive beverne, de mely fönnem ne bir-detné, hogy az értelemböl pársöl szörga-losnak áldás a gyömböcsö. Róza, tisztá-böza, árpa, szö, káposzta, burgonya, répa fajok, veres löber s egyéb takarmányemnek, mindentül, a legmagsabb eredmények meg-teremtésébe. Mintán az egész orszög egyetlen talaj és egyetlen birtokos tulajdona volna, némi hátrány csakis onnan fog származ-hatni, söt ez bizonyos, hogy a buja vetések egy aszál sulyok, mint a gyakori csödzök folytán megdölt állapothban lévön, ha rövid idő alatt le nem vágatnak, amiböz semmi kilátás, mert allig látni a már meg, söt tel-ét vetések közt arattással foglalkozó né-pöt, a mag egy jelentékeny szöszölké használatianná fog válni.

De imo Salzburgban vagyunk, azon vá-roshoz, melyet Berlepsch, e másik Haed-ker, nem Ausztria de egész Németország (Deutschland) csaknem legszöbb városának állit. És nem ök nélkül csak a „Festung“-ba

Csalomjai.

enne megvan az alap, melyen a jobb és balkezőp egyensúlyos létrejöhet.

— A spanyol hadvezérek terreit bámulva nézi a világ. Általában a megbotránkozás a feletti, hogy Lesserna tábornok iróniával kirovott fényes diadalmát ki nem aknáta, hanem egész megfoghatatlannal, ott hagyta győzelme terét a gyom mezejekben Sautandier, innen hajós visszavonult az Ebro-vonalban előbbi hadállásába.

A spanyol hadviselési mód páratlan a maga nemében, s ha tovább is az eddigi uralkodott rendszer ma ad fűnö, a végletekig buszodik el a háború, anélkül, hogy valami eredményt mutatna föl.

— Srájciban az új védőörvény szerint a hadi közbiztonság a 20-ik évtől a 44-ig tart. A katonai oktatásra megállapított, hogy 10—20 évig torna-tanításban részesül az ifjúság, előkészítve a hadi szolgálatra. A 18. és 19. évben elméleti és gyakorlati oktatás a lövésben. Amint az újoncsoktatás a gyalogságnak 45, a lovaságnak 60, a tüzérségnek 65 és a mérnöki osztálynak 50 napig, a még több módosítást az elméleti oktatásra nézve. Az elismerteknél különös tanfolyamok vannak; a tisztok kiképzése a tiszti képezdekekben történik. Az előléptetésre nézve nem a szolgálati idő, hanem a képeség határoz. E törvény a hadi tanácsban makacs vita után fogadtatott el. A nemzeti tanács egyhangúlag elfogadta, a rendi tanács pedig majdnem egyhangúlag.

— Az amerikai Egyesült Államokban végben mentek már a kongresszusai választások. A küzdelem beros és nagy volt, a két hatalmas párt: a republikánusok és demokrákák között, kik egymással versenynek már régóta a hatalom fölött. A republikánusok megmaradtak ezélett két évvel, midőn Grantot másodszor megválasztották elnöknek, mely hatalommal rendelkeznek. A szövetségi törvényhozásban, a kongresszusban is nagy többséggel rendelkeztek. A demokrákák akkori jelöltje Greley, kisbőrséden maradt s nem sokára meg is halt. De a kocika fordult: az okt. közepé táján megindult a nem rég befejezett kongresszusai választásokban a demokrákák kerétek fölött, akik némely todszóitú szerint már többségben is vannak, míg mások szerint mind a szenátusban, mind a képviselőházban az eddig kormányos lévő párt nyert többséget, de az ellenzéki képviselők száma (70) is tisztességes magamásnak ömlekedett, hanem ezek közt a demokrákák közül liberálisok, independensek is vannak.

Hírek.

Megyém főispánja, Győrky Ábrám gr. a múlt héten néhány napot városunkban töltött.

Megyebizottsági tagokul választák: **Jedőgyintón:** Gyurcsák János Kon. Barua Schmid József; **Leszten:** Frecska Lajos Kövy Tivadár; **Vámos falván:** Vitális József Márta Ödön Mandl László. — Célszerű meg nem érkezett hitelen tudósítás.

Szabovya Páriából költözött legújabb leveleiben megcsefolja a lapok azon híreit, mintha ő egy egyiptomi uszgyökerekerkedő bálnál fogadott volna el alkalmazást s kilátásba helyezi, hogy talán már a közeljövő napokban városunkba jó ismerősei s rokonai látogatására s a többi közt írja, hogy Páriába érkezte után csakhamar néhány kalapocsi mellett őt felkeresni, hogy pörge kalapjairól mintát vegyenek s most egész Páris fly kalapot hord s minden hírvak tele van a „chapeaux a la Nigrid”-szal elnevezett kalapokkal.

Az „Egyetén” írja: Lookay táborból Vitális József híres nevezetes férő Magyarországra: szerzője több ismétlődő újsótok, építész értekezési elbeszéléseknek minő a „Dinnyevő változott zsidó” „Egy családias történet” stb. Szóval Tatar Péternek nagy concurrenciá, s nem történiük meg vásár zseles s hazában az ő munkái nélkül. Az a jeles férő közéleti jegyző Lónyaybányó (Nógrádon.) s legelőbbi említésre méltó tette az, hogy egy szegény nő munkást írtt megbirnógolt azért, mivel az — szünetnapon megfoglalta bokorát. Hogy a zsarolt mikiént büntették meg, arról hallgat a „Nógr.”

Lap”, melyből e tény átvonult. — Erre csak azon megjegyzést tessék, hogy ezen pacaas csak közelebb általunk jutott köz tudomására s még sem a tény, sem, hogy mennyi része van ebben a jegyzőnek, eddig nincs constátálás.

A nagyérdemmel or. csoportosítg alcsperesévé ártarhulomacideza Gyula, kilábgarabai lelkes or. választott 28 szavazattal. **Losoncon** f. hó 19. az ált. tanítókép. épületében a nagrd-tanokertületi tanítóképlet, lownczi járási körö közgyűlést tartott, melyen a kör megalkatott, előkelő Jeanak Rafacsi, alelőköll Sakalos Saant, jegyzőll Hórk Józsefet választván. Erdőkészlet mozsanatai a közgyűlésnek a következők: Hórk József a méter-rendszert, Nagy József a bezed- és örtelemgyakorlatok kezelését s végül Gallovich János a fegyelm közölését vállalkozott ismereteni a kör jövő közgyűlésre alkalmasával. A kör ügyrendjének megírásával s annak a közgyűlés elő torjesztésével a tisztikar bizatott meg. A kö. jövő gyűlést Losoncon tartanija február második felében egy csütörtöki napon. Mítánu még több kisebb fontosága ügy elintézésé mellett a felokozati tanuló ama gyors követelésűek, hogy ok is részvegyjenek a napi díj és favar kedvezményben, a gyámolítást megígérte a kör, felváltott.

„A vasut” című lap 9-ik számában azt írja, hogy a losoncai vasuti állomás vendéglőse Reichel A. nemcsak hogy boros árakon szolgáltatja a kádeleket, hanem azon fölül még nem is adaja a kívánt cleddeleket az alóbb rendű vasuti alkalmazotaknak, mert, ugymond, a mi az 1-ső és 2-ik hely várótermében szolgáltattik, utóll a 3-ik hely várótermében nem kopik a foga az illetőnek.

Tolonczóság. Két éve lesz körülbelül, hogy megyénk alispánjának sürgötes kérelmére a bolygyminister kiltatába is helyozta, hogy a fővárosban igazolvány nélkül elfogott foglalkozás nélküli egyéneknek; az addigi embertelen faloról falura történt tolonczás helyett vasuton szállítsa; mind ekkoráig azonban e részben mi sem történt s a napokban a Békágról továbbámlítás végett ide küldt 28 részint mestelen, részint rongyokba burkoló egyénet láttunk városunkon ösrefelüire egy pandur fozdote alatt keresztül kísérel. Ezen eljárásból erőd főszépszégek illusztrációjával csak a közrekező cetet emlíljük: Nagy Jozefa még október hó vége táján a fővárosban mint igazolvány nélküli 33 éves férő az elfogvatán, 87 forint készpénzzel együtt onnan forjének származási helyére Rimaszombathá (Államvasuti állomás) Dunakeszi Vácznak egész Nógrádon keresztül tolonczosztatott gyalog. Oda megérkezve, a rimaszombati kapitányi hivatal, mint ki nem rda illethek, de híccsi szillete az illető nő imétt faloról falura tolonczosztatla Losonczig, a hol is a szolgabíró a nála lévő pénzen egy pandur által vasuton a budapesti kapitányi hivatalhoz kísérlette azon megkereséssel, hogy az illetőt tovább Bécsbe tolonczosztassa; a budapesti kapitányi hivatal azonban visszaküldte Losonczra azon utasítással, hogy onnan Bécsbe tolonczosztatandó, mit csakugyan tolonczosztatott is, amennyiben elvett imétt a szokott sőt gyalog Vácz felé megfetétek vele, így szintén majd 30 napi vándorlás után pénzének 50 forintra lett lecsapódásával érkezett végre Bécsbe vasuton; hogy Váczról is nem gyalog küldett-e arra kíváncsiak vagyunk, mi könnyen megesebtek hány s rázál kapitányuk több fel fogása nem volt; a budapestinél s a még nála lévő pénzen egyszerűen elnem küldte a legelőbbi vonattal.

Kínérlet postagyalombokkal. Egy községi közbirtokos, lényar e napokban kiserletet tett két postagalombbal. Otthon a galambdúcokból kivett két vén galambot és nyitott kocsi elvite Váczra. Az ut az alkáltsalással együtt 5 és fél órárt tartott. Váczon tanuk jelenlétében déli 12 órákor elbocsátá a galambokat, miután nyakukon csédálalt érdéjket meg. Ot perczetel 2 óra után a két galamb berepült ugyan abba aducra, melyből gazdájuk kivette. Az állatok legközebb bágyadtságot sem mutatnak és mindjárt a többi galambokhoz szöttek.

HIVATALOS GSARNOK.

Közigazgatási:

Alóhátrálékokra lefoglalt tárgyak el fogunk adatni. — Etteacu marha, agyuncul és azna I. árverésen a helyszínen f. évi dec. 2-án, 11. árverésen Szécsényben f. évi dec. 3-án. — Ságújfalun marha, gabona és agyuncul I. árverésen a helyszínen f. évi dec. 3-án, 11. árverésen Szécsényben f. évi dec. 4-én. — Nagy-Gécen marha, gabona, azna és agyuncul I. árverésen a helyszínen f. évi dec. 4-én, 11. árverésen Szécsényben f. évi dec. 5-én. — Tótmarokháza marha és agyuncul I. árverésen a helyszínen f. évi dec. 7-én, 11. árverésen Szécsényben f. évi dec. 9-én.

Néhai Gyura Imre hagyatékában tartozó Megyer községbeli öt hold szántóföld s rét haszonbérho fog adatni Megyer község házánu f. évi decembar hó 14-ik napjának d. o. 10 óráján.

Megyer község részére Basthy Kaszap Marha bérho bérho Barok Farkasról a községi mólóhoz adó legelőre s egy pár tón és 30 drb. hányu 180 frt. bocsártekbén f. évi decembar 15-én nyilvános árverésen eladatik.

A m. kir. honvédelmi ministerium 60089. sz. határozása folytán már előbbre is kihírrő tetteit, hogy az 1808. évi XL. t. cikk 43. §-a értelmében a nősülési engedélyre szükség nincs, miután a 3-ik korosztályban a rendszer sorozás után felmentettek és szabadon nősülhetnek.

Benjác György tolvajlás és az unjonczosztatási szökvény személyleírása. Szilobelyi Lákóc Hontvármegye, születési éve: 1853, római katolikus vallásu, nőtelen, osztoros vagy juhászegény, tornote káczp, arcza gömbölyű, haja barna, szemek kék, ruházata paraszt ross szür és kalap, beszéd tótel.

Tolnakegy Paks és Dunaföldvár között kötelező caripósta f. hó 2-án esti 6 óra tájban Dunaföldvár mellől úgy ismeretlen fegyveres gonosztevő által megtámadtatván, kirabolatott; a postakocsi Illégi Tamás agyonlöveit, és Fischer M. K. nevű dunaföldvári lakos, kit a kocsi maga mellő vett halálosan megsebesített. A rablőgyilkosok egyike maga, a másik alacsony, a többi pedig közép termétt volt, mind a feje szakála. Az elrabolt pénzeszeg 1483 frt. 34 krt lett. A pénzkidemlények között egy Nera Mór paksi kereskedő által filadott pénzes levél is volt, mely 11 darab 50 frt. bankjegyet tartalmazott. Ezen bankjegyek jobb árkaik a feladó cségo dombornyomatul hetekkel olvasható. Felhívatauk a községi elöljárók köllő erélytelő megkeresés, s felvilágosítás végett az illető bírósági hivatalhoz küertesétek be.

A poszonyi 53-ik számú honvéd százalóhoz tartozó Fekete Mihály elégett igazolványa helyett újabb, másod példányu igazolvány állítottat ki.

Mákos András k. kezi lakostól f. hó 10-én vándorlás a köllő foglóról ismeretlen illetékes által két ló és egy szapos csikó ellopott, a lovak egyike 8 éves 14 markos sötét pej kacsza jegyelen, a másik sötete 8 éves 13 markos fekete szőrű anyakacsa hátulú ballábára kesely — ennek két hónapos szapos csikaja pejkacsza hoka orru. Felhívás esetében erről a szaposny szolgabíróságul jelentés teendő.

F. évi nov. 15-én a salgótarjáni piactér Cszk István f. pispóki lakos két lora nyomtalansul elült; az egyik adótpetj körülbelül 9 éves jegyadóküll; a másik világos pej, bomlokán fehér jeggyel, körülbelül 9 éves.

Közbirő tétetik **mozsoni szilobelyi község előjárósága** f. hó 7-én a közegelede a lovak köze olegyedve, egy körülbelül 1 és fél éves csikó találtatott, a netaláni tulajdonos felhívatik a csikó elnyerése szempontjából nevezett előjáróságnul jel onkezeni.

Törvénykezési:

Özv. Piatrik Mihályotól mint kisk. gyermekek gyámjától lezartol a zaborai 10. számú tjkben foglalt kiskora Piatrik Jánosra, Pátra és Mihályra írt 1.—6. — 1.—7. + 1. és + 1.—2. soroz. fekvőségekből nevezeteket illető 225 frt. 10 krra becsült fekvőségek végrehajtás utoni elárvereztetése a b. gyarmati kir. tolekkönyvi hivatal helyi-égekben 1874. évi dec. hó 15-én, szűkés esetén 1875. évi jan. 29-ének d. o. 10 órája ütözik ki. A kikiltási ár 225 frt. 10 krr.

Fekete Andrásról lezartol a nádori 41. sz. tjkben foglalt f. 767 és 886 br. tón szilobékból adóst illeto jutalek végrehajtás

utoni elárvereztetése Nádor község lakásba 1874. évi dec. hó 15. szűkés esetén 1875. évi jan. hó 21-ének d. o. 10 órája ütözik ki. Az összes kikiltási ár 212 frt. 75 kr.

Patrik Jánosotól lezartol a f. p. t. p. 98 sz. tjkben foglalt 1. — 2. sorozam alatti szűkésregek. ugyancsam tjkben foglalt + 1. rez. és 210 aramu tjkben + 1. rez. alatti szűkésregek végrehajtás utoni elárvereztetése F. Petyó község lakásba 1874. évi dec. hó 10. szűkés esetén 1875. évi jan. 28-ik napjának d. o. 11 órája ütözik ki. A kikiltási ár 845 frt.

Hakó Pál ellen 250 frt. követelés végett lefoglalt a 100 frta becsült 1 kocsiáll álló ingóság B. Gyarmaton 1874 évi dec 3-ának d. u. 3 órájában elárvereztetik.

Laraha Józseftől 29 frt. követelés végett lefoglalt a 90 frta becsült 1 kocsiáll álló ingóságok Felső-Sápon 1874 évi nov. 30-ának d. u. 2 órájában elárvereztetnek.

Rátóvzki János örökösöitől 63 frt. 91 kr. követelés végett lefoglalt a 74 frta becsült gabona, csikó, takarmány s egyéb álló ingóságok Felső-Sápon 1874 évi nov. 30-ának d. u. 2 órájában elárvereztetnek.

Közásztor Mártól 2300 frt. követelés végett lefoglalt a 2177 frt. 90 krra becsült butor, konyha s gazdasági eszközök, marha, takarmány, gép s baromfiáll álló ingóságok Bereden 1874. évi dec. 3-ának d. o. 11 órájában elárvereztetnek.

Gelb Sámuelről 105 frt. követelés végett, lefoglalt a 200 frta becsült 50 db. anyabirkából álló ingóságok Csécén 1874. évi decembar hó 7-ének délelőtti 11 órájában elárvereztetnek.

Gabnaárak.

B. Gyarmaton 1874 évi november hó 23-án tartott betevésár alkalmával egy poz. mész szilobéba a frt. 10 kr. 4 frt. 30 kr. roz 3 frt 20 kr., 3 frt. 40 kr. árpa 2 frt. 40 kr., 2 frt. 60 kr. zab 1 frt. 50 kr., 1 frt. 70 kr. kukaricza 2 frt. 50 kr.

Felőlő szerkesztő:

Harmos Gábor.

H I R D E T É S E K.

Résőség a nagy vendégfogadó helyőn évi decembar 5-én jóvő Sz.-György napjától 3 évrrő árverés utján ki fog adatni.

A közbirtokosság.

Hirdetmény.

A balassa-gyarmati takarékpóntár részéről közhírrő tétetik, miszerint midazon zálogok (u. m. arany és ezüst nemlek) melyek folyó 1874. évi szeptembar hó 1-én lejártak és sem ki nem váltattak, sem meg nem hosszabbítottak, a takarékpóntárnál folyó 1874. évi decembar hó 14-én esetleg folytatlagossan 15-én mindenkor dőlütáni 2 órákor nyilvánosan és közszépnul fizetés mellett elfog. nak árvereztetni.

Miről a közönség értesítetvén, az elzalogosítottok figyelmzetnek, hogy a monnyiben a kitűzött árverés napjáig zálogaikat ki nem váltják, illetoleg meg nem hosszabbítják, azon- tól csupán a netaláni vételőfr felolegre tarthatnak igényt.

A b. gyarmati takarékpénztár igazatósága.

Hirdetmény.

Melynélfogva a Ft. rosznyói káptalan részéről közhírrő tétetik, miszerint Tescmagon (Ipolyság mellett) találtatott kocsmá-épülete s az abban gyakorolható italmérai jog 1875-ik január 1-től számitandó három évi tartamra f. é. decembar 15-ig az alul-írtého benyújtandó s a mostani hazozombóri összeg 100000.-járnak megfelelő 50 frt. bánatpóntozoll ellátandó zárt ajánlatok utján haszonbérho adatni fog. Kelt Ipolyságon, 1874. nov. 27.

Hedervary Antal, ügyvéd.